

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, ऊसतोड व विद्यानिकेतन मधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दोन लाभांची सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक विभशा-२०२४/प्र.क्र.१८८/विजाभज-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक :- १७ ऑक्टोबर, २०२५.

प्रस्तावना:-

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागामार्फत स्वयंसेवी संस्थांद्वारे चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित प्राथमिक, उच्च प्राथमिक, माध्यमिक निवासी आश्रमशाळा, ऊसतोड कामगारांच्या मुला-मुलींसाठीच्या निवासी आश्रमशाळा तसेच विद्यानिकेतन अशा एकूण ९८० आश्रमशाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू नाही. राज्य शासकीय संवर्गातील ज्या पदांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नाहीत किंवा उपलब्ध असलेली पदोन्नती मिळण्यास प्रदीर्घ कालावधी लागतो, अशा पदांची पदोन्नतीतील कुठितता घालविण्यासाठी सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक ८.६.१९९५ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर दिनांक ०१.१०.१९९४ पासून वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देण्यात आली आहे.

तद्नंतर, शासन निर्णय, वित्त विभाग, दि.०१.०४.२०१० अन्वये राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना दि.०१.१०.२००६ पासून सुधारीत सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना (दोन लाभांची) लागू करण्यात आली असून, शासन निर्णय, वित्त विभाग, दि.०५.०७.२०१० अन्वये, राज्य शासन व जिल्हा परिषदेकडील पदोन्नतीची संधी नसलेल्या तसेच एकाकी पदांना दि.०१.१०.२००६ पासून सदर योजना लागू करण्यात आलेली आहे. सदर योजनेनुसार संपूर्ण सेवा कालावधीत कमाल दोन वेळा पदोन्नतीच्या पदाची वेतन संरचना मंजूर करण्यात येते. तसेच, शासन निर्णय, वित्त विभाग, दि.०६.०९.२०१४ अन्वये पदोन्नतीच्या संधी नसलेल्या म्हणजेच एकाकी पदांना सुधारीत सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत अनुज्ञेय असलेल्या समुचित ग्रेड वेतनामध्ये सुधारणा करण्यात आलेली आहे.

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाकडून विजाभज प्रवर्गाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, ऊसतोड कामगारांच्या मुला-मुलींसाठीच्या निवासी आश्रमशाळा तसेच विद्यानिकेतन अशा एकूण ९८० निवासी आश्रमशाळा स्वयंसेवी संस्थांमार्फत अनुदान तत्वावर चालविल्या जातात. सदरहू

आश्रमशाळांमधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध होत नाहीत. त्यामुळे काही कर्मचाऱ्यांनी आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत लाभ मिळण्याबाबत मा.उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ औरंगाबाद व नागपूर येथे याचिका दाखल केल्या आहेत. सदर याचिकांवर मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार संबंधित कर्मचाऱ्यांना आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत लाभ देण्यात आलेले आहेत. परंतु सरसकट सर्व कर्मचाऱ्यांना सदर योजनेचा लाभ देण्यात आलेला नसल्याने बरेच कर्मचारी आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी मा.उच्च न्यायालयात याचिका दाखल करीत असून मा.उच्च न्यायालयाकडून संबंधितांना सदर लाभ लागू करण्याबाबत शासन स्तरावरून निर्णय घेण्याबाबतचे निर्देश प्राप्त झाले आहेत.

विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांमधील शाळा विभाग तसेच वसतीगृह विभागातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्यात आलेली नसल्याने सदर कर्मचाऱ्यांना ACPS चा लाभ देण्यात येत नाही. सबब, श्री. देविदास शेवाजी राठोड व इतर यांनी शासन निर्णय, दि.०२.०३.२०१९ नुसार आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत १०, २०, ३० वर्ष सेवा झाल्यानंतर सदरहु योजनेचा लाभ मंजूर करण्यासाठी मा. उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ नागपूर येथे रिट याचिका क्र.७२७/२०२३ दाखल केली असता, मा. उच्च न्यायालयाने दि.०२.११.२०२३ रोजी याचिकाकर्ते सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत शासन निर्णयानुसार पात्र ठरत असल्यास दि.०१.०१.२०१६ पासून १०, २०, ३० चा लाभ मंजूर करण्याबाबत निर्देश देऊन याचिका निकाली काढलेली आहे.

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, ऊसतोड कामगारांच्या मुला-मुलींसाठीच्या निवासी आश्रमशाळा तसेच विद्यानिकेतन आश्रमशाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना मा. न्यायालयाच्या आदेशाशिवाय आश्वासित प्रगती योजना लागू होत नसल्याने सदरहु कर्मचाऱ्यांना राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी लागू असलेली सुधारित आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्यासंदर्भात होत असलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने विधीमंडळामध्ये अनेकवेळा लक्षवेधी उपस्थित झालेली आहे. तसेच अनेक शिक्षकेतर कर्मचारी संघटना सदर मागणीसंदर्भात आग्रही आहेत.

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाकडून विजाभज प्रवर्गाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, ऊसतोड कामगारांच्या मुला-मुलींसाठीच्या निवासी आश्रमशाळा तसेच विद्यानिकेतन अशा एकूण ९८० निवासी आश्रमशाळा स्वयंसेवी संस्थांमार्फत अनुदान तत्वावर चालविल्या जातात. सदरहु आश्रमशाळांमधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध होत नसल्याने आश्वासित प्रगती योजना लागू करणेबाबत सदरहु शिक्षकेतर कर्मचारी मा. न्यायालयात धाव घेतात. यापैकीच श्री. देविदास शेवाजी राठोड व इतर यांनी शासन निर्णय, दि.०२.०३.२०१९ नुसार आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत १०, २०, ३० वर्ष सेवा झाल्यानंतर सदरहु योजनेचा लाभ मंजूर करण्यासाठी मा. उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ नागपूर येथे रिट याचिका क्र.७२७/२०२३ दाखल केली असता, मा. न्यायालयाने दि.०२.११.२०२३ रोजी

याचिकाकर्ते सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेअंतर्गत शासन निर्णयानुसार पात्र ठरत असल्यास दि.०१.०१.२०१६ पासून १०, २०, ३० चा लाभ मंजूर करण्याबाबत निर्देश देवुन याचिका निकाली काढलेली आहे. मा. उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपिठ नागपूर येथे दाखल रिट याचिका ७२७/२०२३ मध्ये मा. न्यायालयाच्या दि.०२.०३.२०१९ रोजीच्या न्यायनिर्णयानुसार कार्यवाही न केल्याने, याचिकाकर्ता श्री देविदास शेवाजी राठोड व इतर यांनी अवमान याचिका क्र.८३/२०२१ दाखल केली असून दि.०२.०५.२०२५ रोजीच्या सुनावणीदरम्यान सदर प्रकरणी सत्वर कार्यवाही करण्याबाबत मा. न्यायालयाने निर्देश दिलेले आहेत. मा. न्यायालयात दाखल उक्त अवमान याचिका क्र.८३/२०२५ मधील सर्व याचिकाकर्त्यांना सेवेत २४ वर्ष पूर्ण झालेली आहेत.

आश्रमशाळेतील बहुतांश कर्मचाऱ्यांची सेवा २४ पेक्षा जास्त झालेली असल्याने त्यांना २४ वर्षांचा लाभ (दुसरा लाभ) देणे आवश्यक आहे. सबब, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाने मान्यताप्राप्त प्राथमिक, उच्च प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना लागू केलेल्या २ लाभांच्या सुधारीत आश्वासित प्रगती योजनेच्या धर्तीवर, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागातील निवासी आश्रमशाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दोन लाभांची सुधारीत सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

मा. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ०७/१०/२०२५ रोजी झालेल्या बैठकीत इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, ऊसतोड कामगारांच्या मुला-मुलींसाठीच्या निवासी आश्रमशाळा तसेच विद्यानिकेतन आश्रमशाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दोन लाभांची सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना दि.०१.०१.२०२४ पासून लागू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

२. सदर निर्णयास अनुसरून इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक, ऊसतोड कामगारांच्या मुला-मुलींसाठीच्या निवासी आश्रमशाळा तसेच विद्यानिकेतन आश्रमशाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दोन लाभांची सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना दि.०१.१.२०२४ पासून लागू करण्यास याद्वारे मंजूरी देण्यात येत आहे. सदर योजना पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू राहणार नाही. तसेच थकबाकी देय होणार नाही.

३. सदरचा शासन निर्णय, नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १७४/२०२५ दि. २६/०५/२०२५ तसेच वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ८०७/व्यय-१४, दिनांक ०४/०८/२०२५ अन्वये प्राप्त झालेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२५१०१७१४४८३४७२३४ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुनिल तुंबारे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ३) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद /विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ५) मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद महाराष्ट्र विधानमंडळ संचिवालय, मुंबई
- ६) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, गुबई
- ७) मा.उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ८) मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ९) मा. मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे खाजगी सचिव
- १०) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
- ११) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, गुबई
- १३) सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक
- १४) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, म.रा.,पुणे.
- १५) संचालक, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
- १६) महालेखापाल (लेखा परिक्षा), (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२. मुंबई/नागपूर
- १७) उप सचिव (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) प्रादेशिक उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण (प्रादेशिक) विभाग (सर्व)
- १९) लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा व निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
- २०) सहायक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण, (सर्व)
- २१) निवडनस्ती